

فهرست مطالب

دییاجه.....	۱۱
استاد بزرگوار حضرت آیت الله دکتر سید مصطفی محقق داماد.....	۱۱
مقدمه	۱۵
فصل اول: مفهوم شناسی، جایگاه، کاربرد و مبانی عدالت	۲۳
مبحث اول: مفهوم عدالت و بررسی مفاهیم مشابه.....	۲۳
گفتار اول: مفهوم عدالت.....	۲۴
بند اول: عدالت در لغت	۲۴
بند دوم: عدالت در اصطلاح حقوقی و فقهی.....	۲۶
بند سوم: عدالت عرفی و عدالت واقعی.....	۲۸
الف: عدالت عرفی.....	۲۸
ب: عدالت واقعی	۲۸
بند چهارم: عدالت فردی و اجتماعی	۲۹
الف: عدالت فردی.....	۲۹
ب: عدالت اجتماعی.....	۳۰
بند پنجم: مفهوم عدالت قضایی.....	۳۱
بند ششم: عدالت از دیدگاه فلسفه.....	۳۳
گفتار دوم: بررسی مفاهیم مشابه.....	۳۸
بند اول: عدالت و انصاف	۳۸
الف: مفهوم لغوی انصاف.....	۳۹
ب: مفهوم حقوقی انصاف.....	۴۰
ج: مفهوم اصطلاحی و عرفی انصاف.....	۴۲
بند دوم: عدالت و مساوات.....	۴۶
بند سوم: عدالت و قسط	۴۸
بند چهارم: عدالت و مصلحت.....	۴۸
مبحث دوم: جایگاه عدالت و کاربرد عدالت قضایی	۵۲
گفتار اول: جایگاه عدالت	۵۳
بند اول: جایگاه عدالت در آموزه های اسلامی	۵۳
الف: عدالت در قرآن.....	۵۴

۶ □ جایگاه عدالت در آرای قضایی (باب تعهدات)

ب: عدالت در سنت و سیره معصومین (ع).....	۶۰
بند دوم: جایگاه عدالت در قوانین.....	۶۳
الف: قانون اساسی.....	۶۶
ب: قانون مدنی.....	۶۷
ج: قانون روابط موجر و مستاجر.....	۷۰
د: قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۹.....	۷۰
د: قانون مسئولیت مدنی.....	۷۱
بند سوم: جایگاه عدالت در رسیدگی قضایی.....	۷۳
بند چهارم: جایگاه عدالت در اجتهاد شیعی.....	۷۸
گفتار دوم: کاربرد عدالت قضایی.....	۸۲
بند اول: کاربرد عدالت قضایی در قرارداد.....	۸۲
بند دوم: کاربرد عدالت قضایی در مسئولیت مدنی.....	۸۶
مبحث سوم: تفسیر قانون و مبانی عدالت.....	۸۷
گفتار اول: تفسیر قانون.....	۸۸
بند اول: معنا و اهداف تفسیر قانون.....	۸۸
بند دوم: روشهای تفسیر قانون.....	۹۰
الف: تفسیر تحت اللفظی.....	۹۰
ب: تفسیر بر اساس رویکرد دکترین.....	۹۰
ج: تفسیر بر اساس منافع رقابتی (احتمالی).....	۹۱
د: تفسیر تاریخی.....	۹۱
ه: تفسیر دگماتیک.....	۹۲
گفتار دوم: مبانی عدالت.....	۹۴
بند اول: مبانی عدالت در اندیشه فلسفی غرب.....	۹۴
الف: نظریه تمامیت و کمالات.....	۹۵
ب: نظریه اصالت مطلوبیت (سودجویی).....	۹۶
ج: نظریه حقوق طبیعی قراردادی.....	۹۶
بند دوم: مبانی عدالت در اندیشه اسلامی.....	۹۷
الف: عدالت اجتماعی.....	۹۷
ب: برابری.....	۹۸
بند سوم: مبانی عدالت در اندیشه حقوقی.....	۹۹
الف: مقابله با رفتار خلاف قصد مشترک.....	۱۰۰
ب: منع سوء استفاده از حق.....	۱۰۲
ج: مقابله با دارا شدن ناعادلانه.....	۱۰۴

د: مقابله با رفتار خلاف حسن نیت	۱۰۸
فصل دوم: جایگاه عدالت در آرای قضایی مربوط به تعهدات قراردادی	۱۱۱
مبحث اول: تعهدات مدنی (غیر از خانواده)	۱۱۱
گفتار اول: شرط مطالبه وجه التزام قراردادی	۱۱۲
بند اول: ماهیت خسارت قراردادی (وجه التزام)	۱۱۳
الف: ماهیت تنبیهی وجه التزام	۱۱۴
ب: ماهیت ترمیمی وجه التزام	۱۱۶
ج: ماهیت دوگانه وجه التزام	۱۱۸
بند دوم: اصل تفسیر در پرتو کل قرارداد	۱۱۹
بند سوم: استفاده از عدالت و انصاف به عنوان قاعده	۱۲۵
بند چهارم: نامشروع تلقی نمودن شرط	۱۳۱
گفتار دوم: تعدیل ارکان اصلی قرارداد	۱۴۴
بند اول: تعدیل در قراردادهای طولانی مدت	۱۴۵
بند دوم: تعدیل قرارداد به استناد حسن نیت	۱۴۷
بند سوم: تعدیل قرارداد به استناد هماهنگ شدن آن با شرایط جدید	۱۵۱
گفتار سوم: خسارت تأخیر تأدیه	۱۵۳
بند اول: عدم مطالبه خسارت تأخیر تأدیه در کلاهبرداری	۱۵۳
بند دوم: مطالبه همزمان خسارت تأخیر تأدیه و وجه التزام	۱۵۷
گفتار چهارم: مطالبه سرقفی از سوی مستأجر	۱۵۹
گفتار پنجم: احراز معامله به قصد فرار از دین	۱۶۴
بند اول: تحلیل رای وحدت رویه شماره ۷۷۴ به تاریخ ۱۳۹۸/۱/۲۰	۱۶۵
بند دوم: احراز قصد فرار از دین قبل از مطالبه دین	۱۷۱
گفتار ششم: تعهد ایمنی متصدی حمل و نقل	۱۷۶
مبحث دوم: حوزه تعهدات خانواده	۱۸۱
گفتار اول: برائت ذمه زوج از پرداخت مهریه	۱۸۲
گفتار دوم: حق حبس زوجه	۱۸۴
گفتار سوم: اجرت المثل و نحله	۱۸۶
گفتار چهارم: عدم تحقق و اعمال شرط وکالت ضمن عقد نکاح در صورت عدم تمکین زوجه	۱۹۱
گفتار پنجم: دعوای استرداد فیلمهای عروسی	۱۹۸
مبحث سوم: حوزه تعهدات تجاری	۱۹۹
گفتار اول: صلاحیت رسیدگی به دعوای چک	۱۹۹

گفتار دوم: وصف تجریدی اسناد تجاری.....	۲۰۳
گفتار سوم: مطالبه وجه چک در صورت خط خوردن حواله کرد.....	۲۰۶
فصل سوم: جایگاه عدالت در آرای قضایی مربوط به تعهدات غیر قراردادی.....	
مبحث اول: مطالبه خسارت مادی.....	۲۱۴
گفتار اول: مطالبه خسارت ناشی از اتلاف.....	۲۱۴
گفتار دوم: مطالبه خسارت ناشی از تسبیب.....	۲۱۸
بند اول: خاکبرداری و گود برداری.....	۲۱۸
بند دوم: مطالبه هزینه درمان جدا از دیه.....	۲۲۲
الف: مطالبه کامل هزینه درمان مازاد بر دیه.....	۲۲۲
ب: مطالبه هزینه درمان به شرط زیاده بر میزان دیه.....	۲۲۸
گفتار سوم: استیفای ناروا.....	۲۳۰
بند اول: مطالبه خسارت وارده به سازمان به دلیل استخدام کارمند با مدرک جعلی.....	۲۳۱
بند دوم: مطالبه خسارت تاخیر تادیه ناشی از محکوم به دولتی.....	۲۳۳
مبحث دوم: مطالبه خسارت معنوی.....	۲۴۳
گفتار اول: لطمه به اعتبار اجتماعی یا فردی.....	۲۴۳
بند اول: خسارت معنوی ناشی از تاخیر در پرواز.....	۲۴۴
بند دوم: خسارت معنوی ناشی از تقصیر در نگارش کتاب تاریخ.....	۲۵۱
گفتار دوم: مطالبه خسارت معنوی ناشی از جرم.....	۲۵۳
گفتار سوم: مطالبه خسارت معنوی ناشی از آسیب جسمی.....	۲۵۸
بند اول: خسارت معنوی مازاد بر دیه.....	۲۵۹
بند دوم: خسارت معنوی ناشی از معلولیت.....	۲۶۹
مبحث سوم: دعاوی ملکی.....	۲۷۲
گفتار اول: دعاوی مربوط به غصب.....	۲۷۳
بند اول: عدم نیاز به مالکیت رسمی در دعاوی خلع ید.....	۲۷۳
بند دوم: تلف حقیقی و حکمی.....	۲۷۷
گفتار دوم: رفع مزاحمت ملکی.....	۲۸۳
بند اول: اصل احتیاط.....	۲۸۴
بند دوم: خطر زیان.....	۲۸۷
بند سوم: عدم سکونت خواهان در ملک.....	۲۹۱

نتیجه گیری و پیشنهاد.....	۲۹۳
الف: نتیجه گیری.....	۲۹۳
ب: پیشنهادات.....	۲۹۷
فهرست منابع.....	۳۰۱
منضمات.....	۳۲۱